

Posudek oponenta bakalářské práce – akademický rok 2017/2018

Autor: Petr Tobiášek **Forma studia:** denní **Obor:** Historie se zaměřením na vzdělávání – společenské vědy se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Vzestup a pád Trčků z Lípy za třicetileté války

Vedoucí BP: doc. PhDr. Martin Šandera, Ph.D.

Oponent BP: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Petr Tobiášek ve své bakalářské práci usiluje o bližší poznání jednoho z nejbohatších šlechtických rodů předbělohorských Čech Trčků z Lípy, jehož příslušníci z posledních dvou generací přes jisté zapojení se do stavovského povstání nakonec majetek ještě rozmnožili a osobou Adama Erdmana jako blízkého Valdštejnova spolupracovníka zasáhli i do vývoje třicetileté války. Jedním z důvodů jeho zájmu je skutečnost, že rod Trčků nemá dodnes zpracovanou vlastní monografii.

Bakalářská práce vychází především z poměrně rozsáhlé literatury, v níž lze nalézt i starší literaturu věnovanou jak dílčím aspektům trčkovských dějin, tak šlechtickým rodům, které byly s Trčky spřízněné. V literatuře však postrádám studii Lenky Dvořákové o prvních Trčcích a Petra Čorneje o pobělohorských konfiskacích, obě publikované ve sborníku *Proměny feudální třídy v Čechách v pozdním feudalismu* (Praha, AUC 1976). Dále se autor opomněl seznámit s publikacemi Ondřeje Felcmana a kol., *Území východních Čech od středověku po raný novověk* (Praha, NLN 2011) a Zdeňka Berana a kol., *Východočeská šlechta, její sídla a teritoria* (Praha, NLN 2013), kde v obou lze nalézt studie dotýkající se působení rodu Trčků. Autor se opíral dále o znalost některých dobových dokumentů vypovídajících o činnosti trčkovského rodu, které při nedochování rodového archivu Trčků částečně tuto ztrátu nahrazují, avšak jsou tematicky i uložením velmi roztržité, což silně komplikuje výzkum rodových dějin. Některé listiny jsou z Národního archivu a SOA Litoměřice, většina však patří do fondu Archivu města Dobrušky, uloženém v SOkA Rychnov nad Kněžnou. Dílčím způsobem byly využity některé edice; v seznamu na konci práce však měly být obě položky uvedeny samostatně.

Text je složen z úvodu, jedenácti delších či kratších kapitol a závěru. Práce obsahuje dále seznam pramenů a literatury, seznam zkratk, jmenný rejstřík a dvě mapové přílohy. V úvodu je čtenář informován o zpracovávaném tématu a obsahu jednotlivých kapitol, dále je provedeno stručné zhodnocení literatury a pramenů. Sled jednotlivých kapitol přináší výklad představeného tématu, přičemž pozornost věnovaná jednotlivým Trčkům je fakticky soustředěná do dvou celků. V prvním (kapitoly 1–5) autor postupně líčí historii rodu, věnuje se Janu Rudolfovi Trčkovovi, jeho ženě Marie Magdaleně rozené z Lobkovic a konstruuje přehled majetkových transakcí, jimiž trčkovský pár dále rozšiřoval v pobělohorském období svůj majetek. Následuje kapitola 6 zaměřená na selské povstání na Opočensku z roku 1628, mající charakter náboženské vzpoury a zařazené v textu na toto místo zjevně kvůli dataci povstání. Svým obsahem poněkud vybočuje ze způsobu, jakým autor líčí rodové osudy, ale konec konců povstání Trčkům jejich záměry komplikovalo a bylo i jejich pomocí potlačeno, a tak nelze namítat nic proti jeho zpracování. V tomto případě jsou nejvíce použity výsledky ze studia archivní dokumentace. Kapitoly 7–10 se znovu vrací k příslušníkům rodu, tentokrát k Adamu Erdmanu Trčkovovi, zmíněni jsou jeho sourozenci, především sestra Alžběta provdaná za hraběte Viléma Kinského, spolupráce s Valdštejnem a Trčkovy velké aspirace, kopírující Valdštejnovu kariéru, konečně chebská vražda a následný pád. Kapitola 11 podává přehled o konfiskaci trčkovských panství a statků.

Závěr vychází ze získaných poznatků, činí tak stručným zopakováním základních výsledků. Autor mohl působení Trčků v českých dějinách bezesporu více zhodnotit a porovnat činnost posledních dvou generací s činností zejména Mikuláše Trčky, prvního známého představitele rodu a generace jeho synů, která dotvořila rozsáhlý rodový majetek již v druhé polovině 15. století.

Dále ještě dvě připomínky. Při určování teritoriálního ukotvení majetku je vhodné vždy používat názvy historických krajů a nekombinovat je s geograficky vymezenými oblastmi (s. 1 – „...vlastnili na Hradecku, Čáslavsku a Posázaví“, i s. 3). Konečně doporučuji pro obhajobu promyslet argumentaci, jíž by autor odůvodnil tvrzení ze s. 2, kde při konstatování vzestupu Trčků uvádí: „...z již tak vysoké společenské pozice na počátku 17. století až na úplný vrchol, kterého dosáhli na prahu 30. let téhož století.“ V čem je spatřován onen úplný vrchol? Takové tvrzení neodpovídá situaci. U poznámky 88 chybí úplná citace bibliografického údaje (s. 15).

Stylisticky je práce na velmi slušné úrovni, jen v několika málo případech se autor dopouští drobných prohřešků proti slohovým zásadám (např. s. 1 a 21), či větné stavbě (nesprávný pád – viz text anotace). Nalézt lze i nesprávné použití velkého písmena (u chebských vražd – s. 13), překlepy (s. 20, pozn. 110 a v pozn. 109 jméno autorky není psáno kapitálkou, s. 21 – Jan z Bubnu). Minimální nesrovnalosti se objevují v psaní čárek ve větě (s. 15).

Práce jako celek naplňuje vymezený cíl, jedná se o poměrně zdařilý pokus usoustavit zatím roztržité poznatky o činnosti posledních dvou trčkovských generací a jejich tragickém konci. Přes dílčí připomínky vyhovuje text Petra Tobiáška nárokům na závěrečnou práci v bakalářském studijním oboru Historie se zaměřením na vzdělávání – společenské vědy se zaměřením na vzdělávání. Doporučuji proto práci k obhajobě a hodnotím ji stupněm

V Praze 31. července 2018

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.